

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 22/5060-21
Saksbehandler: Martin Wikören Mogstad
Dato: 09.02.2022

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 624 - Beredskap på teststasjoner

OPPSUMMERING

- HelseDirektoratet har hatt dialog med kommunene for å legge til rette for beredskap for raskt å kunne reetablere testing, på flyplasser med utenrikstrafikk, samt Storskog og Svinesund.
- Det anbefales kun at Oslo lufthavn Gardermoen opprettholder fysisk tilstedeværelse og bemanning for testing av personer med symptomer. Andre teststasjoner kan legge til rette for testing ved utdeling av selvtester og informasjon til reisende.
- Føringene er formidlet til kommunene gjennom møte og i brev.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Martin Wikören Mogstad
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 624 – Beredskap på teststasjoner

Oppsummering

- Helsedirektoratet har hatt dialog med kommunene for å legge til rette for beredskap for raskt å kunne reetablere testing, på flyplasser med utenrikstrafikk, samt Storskog og Svinesund.
- Det anbefales kun at Oslo lufthavn Gardermoen opprettholder fysisk tilstedeværelse og bemanning for testing av personer med symptomer. Andre teststasjoner kan legge til rette for testing ved utdeling av selvtester og informasjon til reisende.
- Føringerne er formidlet til kommunene gjennom møte og i brev.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Helsedirektoratet skal legge til rette for at det opprettholdes en viss beredskap som infrastruktur og noe bemanning på teststasjoner på flyplasser med utenrikstrafikk, på Storskog og Svinesund, slik at disse raskt kan øke testkapasitet ved behov. Direktoratet skal også legge til rette for at det opprettholdes et testtilbud på grensen til reisende som har behov for å teste seg, for eksempel ved symptomer.

Frist 9. februar

Kontaktpersoner i HOD: Hanne Lundemo og Øystein Gjeset Ellingsen

Vi ber om at kontaktperson for oppdraget oppgis i svaret.

Bakgrunn

Kontaktperson for dette oppdraget er Martin Wikören Mogstad.

Test ved ankomst ble opphevet 1. februar kl. 23:00. Flyplasser med utenrikstrafikk, samt Svinesund og Storskog skal ha beredskap for å øke testkapasiteten ved behov. Dette innebærer at infrastruktur ved teststasjonen må opprettholdes, og det må være administrativt personell og en minimumsbemanning tilstede. Teststasjoner ved øvrige grenseoverganger ved vei og havn kan avvikles.

Helsedirektoratet informerte om det ovenstående i brev av 2. februar. Kommunene har deretter fått mulighet til å komme med innspill og tilbakemeldinger på brevet, slik at ev. uklarheter kan avklares. Videre har Helsedirektoratet gjort vurderinger av innspillene, som så har blitt forelagt for Helse- og omsorgsdepartementet for forankring.

Oppdraget ble avsluttet med et informasjonsmøte med relevante kommuner, hvor føringer i brev av 2. februar ble konkretisert. Under følger vurderinger som ble gjort på bakgrunn av innspillene fra kommunene, samt de faktiske konkretiseringene som ble formidlet til kommunene.

Andre relevante oppdrag

- 612 – Anmodning om oppdatert vurdering av innreisetiltakene
- 622 – Om innreisetiltak

Helsedirektoratets vurdering

Helsedirektoratet har gjennom pandemien opparbeidet seg god kunnskap om hvor størst andel reisende tester positivt, og hvordan endringer i innreisetiltakene påvirker flyten og villigheten til å teste seg. På generelt grunnlag tester en større andel personer positivt ved flyplassene sammenlignet med grenseoverganger ved havner og vei. Det

er også vanskeligere å veilede reisende inn til en teststasjon ved vei sammenlignet med en flyplass. På en flyplass er det bedre muligheter for å skape fysiske hindringer uten å skape farlige situasjoner.

Store forskjeller

Det er en utfordring at de ulike grenseovergangene har svært forskjellig innreisevolum. Volumet ved de ulike grenseovergangene krever vidt forskjellige løsninger for å løse det samme oppdraget. Det som er minimumsbemanning for noen, er maksimumsbemanning for andre. Aspekter som tilgjengelig areal, utformingen av det tilgjengelige arealet og arbeidsmarkedet i regionen har innflytelse på mulig testkapasitet ved de ulike grenseovergangene. Dette påvirker også hva det vil si å ha beredskap for å oppskalere testing hurtig ved behov. Det er f.eks. nødvendig med en helt annen beredskap ved Norges største flyplass enn ved en mindre flyplass, men begge vil ha et visst behov for infrastruktur og bemanning. Disse avhengighetene har krevd god dialog mellom nasjonale myndigheter og kommunene for å tilpasse gjennomføringen av covid-19-forskriften til de ulike lokale forholdene.

Bemannede teststasjoner

Helsedirektoratet vurderer derfor at det kun er nødvendig å opprettholde bemannet teststasjon på Oslo lufthavn Gardermoen. Trafikkvolumet her er stort nok til at det er mulig at det kan bli stor nok pågang av personer på teststasjonen. Erfaringen fra oktober, da kun personer som ikke kunne fremvise gyldig koronasertifikat hadde testplikt, viste at antallet som testet seg sank drastisk. Uten generell testplikt vil antallet som har behov for å teste seg på flyplassen være svært lav. Grenseovergangen ved Svinesund (og for så vidt andre store grenseoverganger ved vei) vil ha et stort volum av reisende, men erfaringen tilsier at det er vanskelig å få personer til å stoppe ved teststasjonen frivillig dersom det ikke er en plikt til å la seg teste. Andelen positive ved vei har gjennom hele pandemien vært lavere enn for testing ved flyplasser og havner. Storskog er en ytre Schengen-grense med grensekontroll. Her vil det muligens være mulig å få dirigert personer med symptomer til teststasjonen. Denne grenseovergangen har skilt seg ut fra de andre grenseovergangene ved vei som en av de med høy andel positive. Likevel vurderer Helsedirektoratet det ikke er nødvendig å opprettholde bemannet teststasjon ved Storskog på samme grunnlag som ved Svinesund.

Øvrige teststasjoner langs vei

Andre teststasjoner langs vei, som til nå har holdt åpent etter lokal beslutning, anbefales avvirket. Bakgrunnen for det er blant annet den lave andelen som tester positivt langs vei, samt at det er lite sannsynlig at personer vil stoppe for å teste seg eller få tak i selvtest på grensen når dette er tilgjengelig ellers i kommunen.

Under følger presiseringer om videre drift og beredskap ved grenseteststasjoner skrevet inn i brevet av 2. februar. Dette brevet har blitt sendt ut til relevante kommuner.

Presisering av brev av 2. februar om videre drift og beredskap ved grenseteststasjoner under covid-19-pandemien

Helsedirektoratet viser til regjeringens pressekonferanse 1. februar 2022, og endringer i innreisetiltakene for reisende til Norge. Hele pressemeldingen kan leses [her](#).

Endringene får konsekvenser for kommuner med teststasjon på grensen. Helsedirektoratet ga i [brev av 2. februar 2022](#) føringer for videre drift og beredskap, og vil i dette brevet utdype forståelsen av føringene i kursiv.

Videre drift og beredskap ved teststasjonen på grensen:

- Flyplasser med utenrikstrafikk, samt Svinesund og Storskog, skal ha beredskap for raskt å kunne øke testkapasiteten ved behov. Det er krav til at man skal kunne etablere drift ved teststasjonen raskt, men det er ikke krav til bemannet teststasjon.
 - Infrastrukturen ved teststasjonen beholdes.
 - *Det må være en plan for å reetablere den fysiske infrastrukturen ved teststasjonen hurtig, men arealene kan disponeres til andre formål i perioden.*

- Administrativt personell og en minimumsbemanning beholdes.
 - *Kommunen må selv vurdere hva dette betyr ut fra lokale forhold. Teststasjonene er svært forskjellige. Ved behov kan Helsedirektoratet konsulteres for veiledning.*
- Teststasjonen skal tilby test til reisende som har behov for å teste seg, for eksempel ved symptomer.
 - *Det er ikke nødvendig å gjennomføre testen på flyplassen, og man kan ha et system med utdeling av selvtest til personer som har symptomer. Det er viktig med god informasjon til reisende ved ankomst om at man må teste seg ved symptomer og hvor slik test kan gjennomføres, samt hvem man kontakter ved positiv test. Unntaket er Gardermoen, hvor det skal være bemannet teststasjon på grunn av det store volumet innreisende fra utlandet. Det er heller ikke nødvendig med bemannet teststasjon ved Storskog og Svinesund.*
- Beredskapen beholdes gjennom vinteren og frem mot våren, eventuelt til kommunene mottar annen beskjed.
 - *Regjeringen har presisert at beredskapen skal beholdes ut april i første omgang. Helsedirektoratet viser til regjeringens pressemelding om beredskap, som kan leses [her](#).*
- Testkapasiteten skal kunne oppskaleres i løpet av noen få dager, og kunne være på dagens kapasitet etter 14 dager.
 - *Det viktigste er muligheten for å reetablere et system for testing, og muligheten til å oppskalere denne testingen hurtig. Det er ikke nødvendig å beholde ansatte ut over en minimumsbemanning. Se punkt om minimumsbemanning. Behovet for å oppskalere testingen vil avhenge av mange ulike faktorer, som f.eks. nye virusvarianter.*
 - *Personell i beredskap for teststasjonen kan benyttes til andre oppgaver i kommunene i beredskapsperioden, men må raskt kunne mobiliseres til teststasjonen ved behov.*
 - *Dette gjelder personellet som holdes i beredskap. Hvis ikke kommunen selv har oppgaver til beredskapspersonellet, kan kanskje nabokommunen ha behov for dem? Mange kommuner sliter med bemanning av teststasjonene sine.*
- Teststasjoner ved øvrige grenseoverganger ved vei og havner kan avvikles. Det er i nåværende situasjon tilstrekkelig å ha beredskap for å kunne oppskalere testing på annen kommunal teststasjon enn ved teststasjon på grenseovergangsstedet.
 - *Testing av innreisende inngår dermed i den øvrige kommunale beredskapen.*
 - *Det forventes ikke at kommuner ved øvrige grenseoverganger skal ha beredskap for å kunne etablere testing ved grensen.*

Finansiering:

Tilskuddsordning for testing ved grenseoverganger er videreført i 2022. Helsedirektoratet vil gi beskjed når kommunene kan søke på tilskuddsordningen.

Kostnader knyttet til å rigge ned teststasjon og ut ansattes oppsigelsestid, vil bli dekket i tilskuddsordningen for testing ved grenseoverganger.

- *Materiell og infrastruktur som er innkjøpt i forbindelse med etablering av teststasjonen kan benyttes av kommunen. Det er ikke forventet at midler tilbakeføres. Ev. leieavtaler må sies opp så fort det lar seg gjøre.*

Test ved utreise:

Kostnader til testing i forbindelse med utenlandsreiser skal dekkes av den reisende. Kommunene kan, dersom de har kapasitet, tilby testing knyttet til utenlandsreiser og la den reisende selv betale. *Kommunene kan ikke ta mer betalt enn selvkost.*

Isolasjon av positive:

Rutinen for isolering av positive ved innreise fjernes. Det forventes at kommunen håndterer dette på lik linje med andre som tester positivt i kommunen. Isolasjonen kan som hovedregel gjennomføres i hjem- eller destinasjonskommunen, så sant smittevernforvarlig transport kan skaffes. Utgifter til isolasjon må, dekkes som øvrige koronautgifter. Tilskuddsordningen som tidligere dekket bl.a. isolasjonsrom ved innreise, er ikke videreført.